

radgonski okraj ne moremo in ne smemo molčati, kajti v teh okrajih imamo šole s popolnoma slovensko deco in s slovenskim učnim jezikom, imenovani nadzornik pa ne razume niti besedice slovenski. Rojen je v Niklasdorfu blizu Ljubnega na Zgornjem Štajarju od nemških starišev, nikdar ni znal niti besedice slovenski in je tudi zdaj ne zna; osebno ga poznamo, zato smemo to čisto zanesljivo trditi. V njegovih okrajih pa se nahajajo s slovenskim učnim jezikom te le šole: v arveškem Sv. Duh in Kapla (v tej je učni jezik slovensko-nemški), in v emureškem Sv. Ana na Krembergu in Marija Snežna na Velki. Štiri šole so torej slovenske, ki bi naj spadale v področje nadzornika, ki učnega jezika ne ume niti trohice. Kako bo te šole nadzoroval? Popolnoma nemogoče je.

Ali vključ temu bi bilo krivo misliti, da je dež. nadzornik Linhart v Gradcu to prezrl; ne, prepričani smo, da je to storil vedoma, namenoma; prepričani smo, ker ga dobro poznamo kot odločnega nasprotnika slovenskih zahtev in kot človeka, ki so mu dejanske razmere in potrebe deveta briga, kedar se gre za slovensko stvar. Kako dolgo še hočemo Slovenci gledati Slovence nasprotno ravnanje tega človeka? Na zatožno klop deželnega zbora z njim, gradiva je čez glavo; naj le gg. poslanci pri merodajnih možeh malo povprašajo.

Potem pa naj zahtevajo, da se imenovane šole izročijo nadzorniku, ki je učnega jezika vešč. Na Kranjskem je v ljubljanskem, kočevskem, novomeškem in radovljanskem okraju izločena vsaka šola, ki ima učni jezik nemški ter izročena posebnim nemškim okrajnim šolskim nadzornikom, dasi so nadzorniki za slovenske šole vsi nemškega jezika vešč in imajo spričevalo učiteljske usposobljenosti tudi za nemške šole. Če je vlada lahko tako skrbna za umetno nemške šole, ki so se le zasejale zaradi germanizacije, naj tudi skrbi za slovenske šole slovenskega ljudstva, kojega davčni goldinar ravno toliko velja, kakor nemški. Slovenci drugega ne zahtevamo, kakor pravico, a ta nam mora biti.

## Politični ogled.

Cesar je potrdil zakon o odpravi časniškega in koledarskega koleka in začasni štirimesečni proračun za skupne državne potrebe. Nadalje stopi z novim letom v veljavo olajševalni zakon za arondiranje posestev, šestmesečni začasni proračun za av-

strijske dežele, zakon o razdelitvi užitnin ter kvotni zakon med Avstrijo in Ogrsko. Kvoto je cesar nastavil s 33<sup>3</sup>/<sub>4</sub> odstotka za Ogrsko in s 66<sup>4</sup>/<sub>9</sub> za Avstrijo.

V delegacijah se je hudo prijemala naša skupna vlada zaradi svoje Nemčiji prijazne zunanje politike. Veliko pozornost sta zbudila posebno govora Čeha dr. Gregra in Ogra Ugrona. Dr. Gregar je trdil, da so se jezikovne naredbe odpravile vsled upliva Nemčije. Nemški cesar je neki izrazil nevoljo, da se napete zahteve čeških Nemcev ne upoštevajo, in Avstrija se je podvžala, da prežene nevoljo nemškega cesarja, ter je hitro odvzela Čehom zopet iste pravice, katere jim je z jezikovnimi naredbami dovolila. To je jasen dokaz, kako žalostno ulogo igra Avstrija v trozvezi in kako slabo stoji njena svoboda in samostojnost. Še bolj je osvetlil zunanjo avstrijsko politiko ogrski delegat Ugron. Vsa naša zunanja politika se suče okoli trozveze Avstrije, Nemčije in Italije. Največ koristi srka iz trozveze Nemčija, a najmanj Avstrija. Nemški trgovini in obrti so naše meje vedno odprte, nam pa se ne dovoli v Nemčiji nobena gospodarska korist. Celo ruski pridelki uživajo na Nemškem več ugodnosti nego naši. Nemčija dela tudi na notranji propad Avstrije. Pevanje »Wacht am Rhein« nastopanje z Bismarkovimi plavicami, rovanje proti katoliški cerkvi in za protestantsko cerkev se ne bi moglo vršiti, če bi Nemčija ne podpirala avstrijskih Nemcev. A avstrijske vlade so tako kratkovidne, da vsega tega ne vidijo. To so hude, a resnične besede. Žal, da je malo upanja, da bi se naša zunanja politika Avstriji na korist spremenila.

Deželni zbori so imeli še 29. in 30. decembra kratka zasedanja, da so poslanci lahko dovolili začasni proračun. Naši štajarski slovenski poslanci so se udeležili zasedanja deželnega zbora v Gradcu, čeprav se je prej slišalo, da ne mislijo več v Gradec, ker se tamkaj njihove besede in zahteve ne upoštevajo dovolj. To je sicer popolnoma res, a mi mislimo, da je vendar dobro, ako ostanejo v Gradcu, dokler je le količikaj mogoče in združljivo z narodno častjo. Njihova beseda se v deželnem zboru sliši tudi na zgoraj čez glave nemških deželnih poslancev. In slovenski poslanci še marsičesa v deželnem zboru niso povedali, o čemur bi bilo dobro da se sliši tudi na zgoraj. Sploh se nam zdi, da so naši poslanci premalokrat v Gradcu, a kedar so v Gradcu, premalokrat govorijo. Koliko krivic se nam zgodi in vendar jih nihče ne omeni v deželnem zboru. Koliko zahtev imamo, a vendar jih nihče ne pove

v deželnem zboru. In recimo, da res tudi vse govorjenje niti v Gradcu niti na zgoraj nič ne pomaga, a to je gotovo, da pomaga med ljudstvom. Naše ljudstvo bi se veselilo, ako bi videlo, kako neumorno branijo deželni poslanci stališče svojih volilcev, in naše ljudstvo bi se še bolj upiralo zvezi z Gradcem, ko bi videlo, da tudi besede naših najboljših mož v Gradcu nič več ne izdajo.

**Jugoslovanska misel.** Kranjski krščanski socialci ne prezrejo nobene prilike, da govorijo za razširjenje jugoslovanske misli. Dne 27. decem. je govoril v Ljubljani pred mnogoštevilnim občinstvom kurat g. Koblar o zgodovini Hrvatov s posebnim ozirom na bližajočo se tisočletnico hrvatskega kraljestva. Poslanec dr. Krek je potem kazal, kakega političnega in gospodarskega pomena bi bila zveza s Hrvati ter pozival, naj širimo to misel, zveze Slovencev s Hrvati, neumorno med našim ljudstvom. Jugoslovanska misel uresničena je rešitev Avstrije, pred vsem pa še rešitev nas maloštevilnih Slovencev.

**Na Češkem** imajo nemški liberalci slabe čase. Umrli jim je njih vodja dr. Ludovik Šlesinger, ki je užival tudi med nasprotniki mnogo ugleda. Pri dopolnilnih volitvah v deželni zbor pa so liberalci izgubili več mandatov, koje so dobili Wolfianci. Tudi Wolfovemu pristašu Irotu je šlo slabo pri volitvah za okraj Heb. Iro je sicer izvoljen s 598 glasovi, a njegov protikandidat je dobil 461 glasov. Po volitvi so se godili v Hebu izgredi, ki so bili namenjeni Irotu. Vse na svetu je minljivo, moral bo kmalu priznati tudi Iro.

**Srbski kralj Aleksander** je pred novim letom obiskal našega cesarja na Dunaju. Vse je pričakovalo, da bo prej pomilostil vse one nedolžne jetnike, ki jih je dal njegov oče Milan povodom Knezevičevega napada vreči v ječe, ker so bili Milanovi politični nasprotniki. A to se ni zgodilo. Rusija je vsled tega jako nevoljna in brzkone bode se ji kmalu pridružila tudi Avstrija ter zahtevala, da se nedolžni jetniki spustijo.

**Vojska v Južni Afriki.** Z bojišča ni nobenih posebnih novic. Angleške čete čakajo, da pride novi vrhovni poveljnik Roberts. Buri so dobili veliko pomoč v južnoafriških Holandcih, ki so odločno stopili na stran Burov. Poleg te vesti prišla je v svet za Angleže zelo sramotljiva vest, da je Angleška prosila sultana, da sme poslati egiptске čete v Južno Afriko. Sila je za Angleško torej že zelo velika, da si hoče pomagati z vojaki z Egipta, kjer tudi že vre.

glavo. Sekači so ga pozdravljali povsod z radostjo in obljubili, da pridejo; ko je pa prišel k prvemu Rehakovcu, zapazil je same mračne obraze. To ga pa ni ustrašilo. Ko je skrivnostno razložil, da upa, da se Rehak in vsa njegova stranka zopet pomiri, — sosede je to bolelo, — je takoj obljubil, da pride. Tako se mu je godilo pri vseh. Konečno se je blizal Rehakovim.

Stari Rehak si je basal ravno pri oknu pipo in je stal, kot bi strela poleg njega tresčila, ko je videl Franeka priti. »Aha«, je dejal sam pri sebi, »ko se je spametoval, pride prosit odpustčanja. Naposled vendar le čuti, kaj pomeni, Rehaka razžaliti.«

Miliko ni to nič manj bolelo. Blisk nadeje je prehitel njena prsa; ali to je hitro minolo, ko jo je oče odpravil z rezkim glasom v drugo sobo.

V tem je potrkal že Franek.

»Naprej!« zaklical je Rehak.

Franek je vstopil in pozdravil. Pogledal je okrog — Milike ni bilo. Upal je, da jo vsaj vidi.

»Kaj novega?« vprašal je Rehak hladno.

»Pripel sem sv. Florijanu glavo, oča, in pridem vas vabiti, da bi popoldne prišli k odkritju stebra.«

»Jaz?« zavpil je silno Rehak in hotel zakleti, ali Franek mu je segel mirno v be-

sedo: »očka ne kolnite, pridite le; mislim, da boste z menoj zadovoljni. Z Bogom!« In z naglim korakom je zapustil sobo.

Rehak je gledal za njim z odprtimi usti. Vsega na svetu bi se nadejal; tega pa ne. Kakor omamljen je gledal nekoliko časa na vrata, skozi katera je Franek bil izginil; potem pa je zgrabil kapico in šel naravnoč v »gornjo« krčmo.

Kakor bi se bili pogovorili, sedeli so ondi vsi Rehakovci. Franekovo povabilo jih je tako osupnilo, da je čutil vsak potrebo, da bi se o tem s sosedi razgovoril. Obdali so takoj Rehaka, eden je prekričal drugega s svojim mnenjem, in ni minolo četrť ure še, že se je vlegel vsem na usta sladek smeh: bili so prepričani, da je Franek obrnil steber, da bi pomiril starega Rehaka. Mnenje to se jim je zdelo naravno, in vse okolnosti so tudi na to kazale, da so bili o tem nenadoma čisto osvedočeni, in Franek je bil edina oseba v vsej vasi, katera si je mogla kaj takega dovoliti. Sekači so ga silno čislali, a Rehakovce si je takoj pridobil s takim činom. Niso mislili sosedje drugače, kot da je prijatelj svoje pregovoril iz strahu pred Rehakovo grožnjo zaradi Milike.

Sevé, da so sosedje, kakor je navada, zdaj mnogo govorili o Franeku; vsi so začeli hvaliti njegovo odločnost in izkušenost, in

vsak je videl na njem hkrati zopet nekatere dobre lastnosti, in predenj so se razšli, bil je Franek zopet »kruc« in »tič«.

Radovedno so pogledovali vsi k zagrnemu stebru, okolu katerega je hodil Nanek s šibo. Pri vseh hišah se je danes pričelo kaditi iz dimnika prej, kakor navadno; in komaj je odzvonil cerkovnik poludne, lahko je pazljiv opazovalec videl, da je v vsakej hiši pripravljena rodbina na odhod, in da vsak vedoželjno gleda, če je pri stebru že kak sosed, da ne bi bil prvi. Ko se pa nihče ni ganil in se je Franek oziral že nestrpljivo na vse strani, postavilo se jih je nekoliko pred hišo in pričeli so kakor na dano znamenje od vseh strani vkup teči.

Velika je bila gnječa okolu odra. Na enej strani je stal Rehak z rodbino in s svojimi privrženci, na drugej Sekač s svojimi. Sekači so se smejali, ker so bili prepričani, da bo njih zmaga kronana. Rehakovci so tudi upali, da jim pade v roke slavna zmaga.

Smejoč se je gledal Franek okrog, ozrl se pomenljivo na Miliko, ki mu je čitala v očeh, da si je svest svoje reči, — v tem je prijel za vrv, s katero je bilo platno pripeto, na enem konci, Nanek na drugem, platno je padlo — in steber se je prikazal napetim pogledom vseh navzočih. Občni oh! se je razlegal kakor na komando in takoj je postalo